

Oriol Joloch

Realitats inventades

Només text / Solo texto / Text only

FUNDACIÓ VILA CASAS

Oriol Jolonch

Realitats inventades

PRESIDENT

Antoni Vila Casas

DIRECTOR GENERAL

Joan Torras Ragué

GERENT

Maria José Alcoriza Vivas

DIRECTORA D'ART

Glòria Bosch Mir

ADJUNTA A DIRECCIÓ D'ART

I CAP DE PREMSA I COMUNICACIÓ

Natàlia Chocarro Bosom

CAP D'EXPOSICIONS I PUBLICACIONS

Isabel Gómez Rovira

EXPOSICIÓ

CURADORA

Glòria Bosch

DIRECTORA DEL MUSEU

Nana Cardona Jalbuena

SERVEI EDUCATIU I CONSERVADORA

Alba García Ardiaca

RESPONSABLE DE MUNTATGE

José Ramon Eros

ASSEGURANCES

Vitalicio

TRANSPORTS

Santi Leonard

CATÀLEG

COORDINACIÓ

Glòria Bosch Mir

Isabel Gómez Rovira

FOTOGRAFIES

Oriol Jolonch

TEXT

Anna Belsa i Soler

TRADUCCIONS

Anglès: Tom Butcher

Català / castellà: Laia Farré

DISSENY I MAQUETACIÓ

Ferran Giménez

IMPRESSIÓ

Arts Gràfiques Alpres, SL

Dipòsit legal: B 15207-2015

ISBN: 978-84-606-8714-6

Oriol Jolonch

Realitats inventades

Del 14 de setembre
al 20 de desembre de 2015

Carrer Roc Boronat, 116-126
08018 Barcelona
Tel. 93 320 87 36
www.fundaciovilacasas.com

Les realitats inventades d'Oriol Joloch

*La poésie est ce qu'il y a de plus réel,
ce qui n'est complètement vrai qu'il dans un autre monde.*

Charles Baudelaire

Les fotografies de l'Oriol Joloch ens plantegen la pregunta: què és la realitat? On comença i on acaba la imaginació? El treball de l'Oriol Joloch es troba entre les aigües de tots dos conceptes i els qüestiona. Si la realitat fa referència a tot allò que succeeix de manera verdadera o certa, i s'oposa a allò que pertany al terreny de la fantasia, la imaginació o la il·lusion, ens trobem al davant d'un problema filosòfic etern. De fet, determinar que és real i què no, ha estat potser una de les qüestions més importants de tota la història de la filosofia. Segons com, podríem afirmar que la realitat esta formada per alguna cosa més que allò que és material. Intangibles com els sentiments o les emocions també existeixen; així com la fantasia, que constitueix una part important de la vida i l'obra de molts artistes, com és el cas de l'Oriol Joloch. Plató ja va establir una diferència entre la realitat sensible i imperfecta, captada pels sentits, i el món de les idees, immutables i eternes, captades per la raó. Això últim era el que ell definia com a realitat. Per Aristòtil, en canvi, la realitat es trobava en el món sensible; en les coses que veiem, toquem i sentim.

Sense els sentits, no hi hauria acció, i és en l'acció que les coses esdevenent reals. Si no, ens mouríem en un món abstracte constituït només per coses possibles. En el pensament actual, molt influït pels estructuralistes francesos (un dels corrents que més ha influït en el pensament contemporani), el concepte de realitat torna a estar al centre de les disquisicions filosòfiques. Potser molt influït per les idees de Freud i els corrents surrealistes, Jacques Lacan va descriure el concepte de realitat en tres plans fonamentals: el real, l'imaginari i el simbòlic, que es trobarien presents de manera indissoluble en el món real. Allò exclusivament objectiu i extern no existiria, seria un impossible, una pura abstracció intel·lectual. Posteriorment, Michel Foucault introduiria la idea de l'aspecte canviant de la realitat i Deleuze li donaria una importància cabdal al sentit intern de les coses a l'hora de definir-ne la veritat.

Així doncs, el món dels sentits torna a entrar en consideració en el pensament cultural occidental. De fet, fins als segles XVII-XVIII, la confrontació entre el real i l'imaginari no existia. Tant en les mitologies antigues com en tota l'època medieval, els fenòmens estranys i màgics, a l'empara de la religió, formaven part també de la realitat, encara que no fossin visibles. La influència del pensament de Descartes va provocar la dissociació entre real i imaginari, i el món, cada cop més controlat per la raó, va anar perdent el misteri i tota la seva poesia. No va ser fins al segle XIX que el món dels sentits i la imaginació va tornar a adquirir protagonisme. *Alícia al País de les Meravelles*, de Lewis Carroll, és un exemple paradigmàtic de com a través de les pautes de funcionament del món oníric es poden explicar i qüestionar els mecanismes del món real: en definitiva, aquest respon a una lògica igualment absurda. Aquesta línia de pensament continuaria a través de l'ideari d'autors com Baudelaire, Mallarmé, Apollinaire, Tzara, fins a arribar a André Breton, autor del manifest surrealista. El moviment surrealista es va iniciar en la poesia, però va abraçar ben aviat totes les manifestacions artístiques. Deixant de banda la

raó i els condicionants morals vigents fins aleshores, va cedir tot el protagonisme al pensament lliure, per tal d'explicar les realitats possibles. Des del punt de vista iconogràfic, ens trobem al davant d'un moviment riquíssim, ple de perversions intel·lectuals, d'intents de traduir el pensament en imatges i de perseguir somnis de significats transcendents. La finalitat de l'art consisteix a crear realitats alternatives i el mitjà per a aconseguir-ho és la imaginació. La fotografia va ser una de les disciplines que es va adaptar millor al moviment surrealista: els *rayogrammes* de Man Ray, les *shadografies* de Christian Schad o els *fotogrames* de Moholy-Nagy, en són un exemple. Utilitzant les tècniques de l'època, van manipular les imatges per a crear una representació de la realitat que buscava desvelar el seu inconscient o la seva vessant subversiva. En el nostre país, tenim l'exemple de Josep Renau (València, 1907-Berlín, 1982), que realitzava collages de fotografies per tal de crear un nou context. En aquest cas, Renau en feia un ús programàtic, en posar la seva creativitat al servei de l'expressió de les seves idees polítiques. En qualsevol cas, però, podem afirmar que el moviment surrealista, a diferència d'altres corrents artístics, va crear una tendència que va arribar per quedar-s'hi. En el terreny de la fotografia trobem els inicis d'un gènere que és ben viu avui dia. Actualment les tècniques digitals han facilitat el camí als creadors. Podem esmentar molts exemples d'artistes que conreen la fotografia surrealista, però creiem que cal destacar, entre molts altres, els americans Jerry Uelsmann, Robert i Shana Parkeharrison, Gregory Crewdson o Brooke Shaden; els alemanys Julia Fullerton-Baten o Robert Jahns; els suecs Erik Johansson o Tomy Inberg; l'holandès Teun Hocks; el filipí Norv Austria; el francès Gilbert Garcin, o el madrileny Chema Madoz. Si bé no tots utilitzen tècniques digitals, com és el cas de Madoz, l'obra de tots ells es pot incloure dins aquest gènere, que és en el qual cal incloure l'obra de l'Oriol Jolonch.

Les fotografies de l'Oriol Jolonch tenen el poder de provocar la sorpresa constant. La seva imaginació li fa recrear mons possibles que van molt més enllà de la

realitat convencional. El seu treball és el fruit d'una exploració intel·lectual intensa i es constitueix en una actitud i una proposta estètica. Les seves obres ens presenten escenes d'una quotidianitat alternativa que contenen una càrrega metafòrica considerable, i que ens fan reflexionar sobre la realitat que ens envolta. Com si es tractés de la narració d'un fet documental, que és elevat a la categoria de símbol. Si fem una anàlisi iconogràfica de les fotografies de l'Oriol Jolonch, trobem una gran quantitat d'elements simbòlics que ens remetent a l'art surrealista i a la literatura fantàstica i màgica. En aquest sentit cal destacar-ne alguns especialment, tant pel seu protagonisme com per la seva presència recurrent. Aquests elements són: la idea de somni, la presència d'insectes, ninots i animals, les referències a personatges de la literatura fantàstica, el concepte de metamorfosi o transformació, el bosc, el to sinistre i la construcció de metàfores. La idea del somni, que permet recrear altres dimensions psíquiques, la trobem a *In your room*, en què el cap d'una figura femenina ajaguda es transforma en fum. Les parets de l'habitació en la qual es troba estan formades per pàgines del manuscrit de Voynich i s'ondulen creant una atmosfera d'irrealitat. Un altre referent fantàstic que remet a l'existència d'altres mons possibles, d'unes altres formes de vida que d'una banda fascinen i de l'altra repel·leixen són els insectes. Els trobem a *La vida secreta de las hormigas*, *La verdadera historia de Romeo y Julieta*, *La ofrenda o Otros mundos*. L'exploració d'aquesta metarealitat que es recrea al voltant de la vida i el comportament humà, convida a emprar una sèrie d'elements que expressin aspectes i comportaments ocults o, si més no, misteriosos. Els ninots i els animals, per la càrrega de connotacions inquietants que comporten, són uns altres motius que l'Oriol Jolonch utilitza en diverses fotografies. Els ninots, com a representació inanimada de l'ésser humà i com a ens a mercè d'altres voluntats, són els protagonistes de *Neptuno o la quimera de lo imposible*, *Asalto a la Casa Blanca* i *Children Men*. Els animals, com a gènere susceptible d'intercanviar o suplantar el rol de les persones, constitueixen l'eix narratiu de *Monkey Island*, *Radio* i *Jirafas y monos*, entre d'altres. En les fotografies de Jolonch també trobem

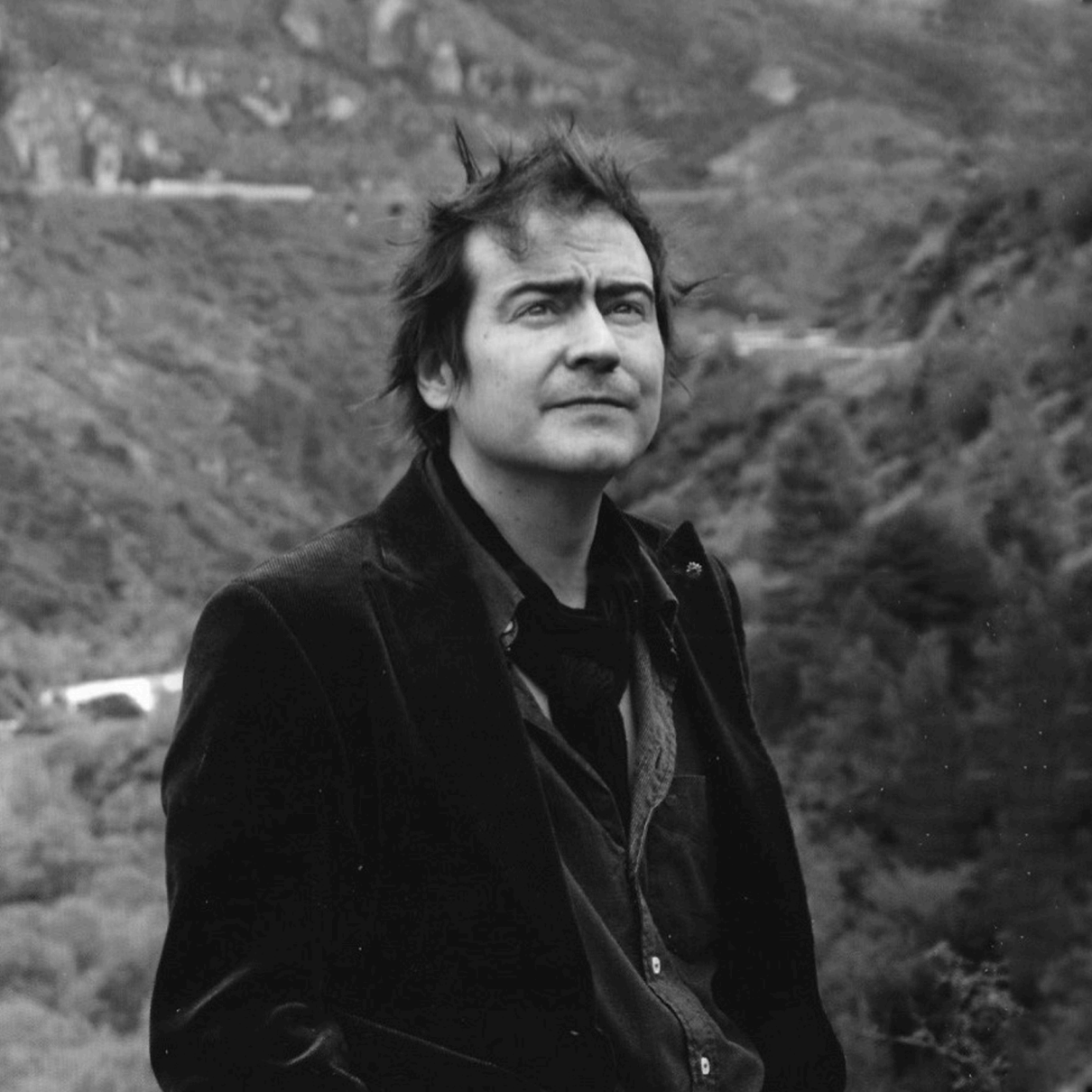
referències a personatges de la literatura fantàstica, com la dentadura postissa del comte Dràcula a *Old Draculae*, que ens revela un detall impossible que l'humanitza: en Dràcula s'ha fet vell. El personatge de Dràcula també ens remet al concepte de metamorfosi, una idea plasmada explícitament a la fotografia titulada *Metamorfosis*, en què unes cloïsses es transformen en papallones. Un altre element fantàstic per excel·lència és el bosc, considerat com un espai simbòlic, ple de secrets i de poders màgics. A *Lost*, un home amb un vestit antic de bus camina, agafat a una corda, per un paratge selvàtic. En les fotografies de Jolonch, sovint trobem també un toc sinistre, que produeix una sensació d'esgarripança, fruit de la dissonància cognitiva entre el que ens resulta conegut i estrany, atractiu i a l'hora repugnant. Són referències a un pla ocult i pervers de la realitat, en el qual s'intueixen intencions obscures i malignes. Aquest és el cas de *La última exhalación*, *Deseo secreto* o *De lo efímero*, entre algunes altres. En conseqüència, les fotografies de l'Oriol Jolonch poden esdevenir una metàfora complexa i permeten una o diverses lectures.

L'Oriol Jolonch és un fotògraf amb barret de copa, com el seu *alter ego* de la sèrie *Mr. Jones*, que contempla un paisatge canviant, d'esquena al públic. La seva vareta màgica és la imaginació, amb la qual mira i escolta la realitat i ens fa visibles els seus possibles continguts ocults. Fotografia el món i les coses (la majoria dels elements que apareixen en les seves composicions han estat fotografiats per ell) i construeix un collage que no és altra cosa que una metàfora crítica i complexa del nostre món, com a *Tomorrow*, en la qual una filera de nens (els seus nebots i uns amics) piquen a la porta tapiada d'una casa (del poble dels seus pares); o a *Éxodo*, en què en la fugida cap a un món millor, les persones s'emporten els arbres. Sovint, aquests collages fotogràfics poden semblar una mena de record, o una reliquia d'un passat remot. Contemplant-los, tenim la sensació de retrobar alguna cosa perduda i a la vegada experimentem una mena de tristesa indefinida. Aquest sentiment de languidesa i de nostàlgia és accentuat per l'us d'un to indefinit, que

no és blanc i negre, ni tampoc sèpia, al qual arriba a través d'un llarg procediment que consisteix a superposar capes de color, fins a arribar al que ell defineix com a "to vintage". A més de tot això, les fotografies de Jolonch també ens poden despertar la consciència crítica i el sentit de la ironia. En el seu procés creatiu recull les similituds disperses de les coses i els seus significats per a demostrar que, al darrere de la realitat, hi pot haver un sentit mutable, una oportunitat perduda, una intenció desestimada. La seva imaginació és subversiva, perquè investiga en el terreny d'allò possible per a qüestionar els principis establerts i presentar-ne uns altres d'alternatius. En aquest sentit, doncs, la seva creativitat és alliberadora, i en aquests moments de profund desencant, podríem dir que fins i tot ens reconforta. Les realitats alternatives de l'Oriol Jolonch eixamplen les fronteres del nostre món, son una faula que ens ensenya que el veritable poder és a la imaginació.

Anna Belsa i Soler

FUNDACIÓ VILA CASAS: [més informació](#)
FUNDACIÓ VILA CASAS: [comprar el catàleg](#)

Oriol Jolonch

Vaig néixer un 23 de febrer de 1973 a Barcelona i encara que he realitzat estudis de disseny i fotografia, em considero un autodidacte de vocació.

La meua afició per plasmar realitats inventades ve des de ben jove, quan vaig heretar un vell aerògraf del meu pare amb el qual vaig efectuar els meus primers *pinitos*, petits quadrets que van servir per a il·lustrar portades de velles cassettes i alguns pòsters que guardo amb molt afecte en algun racó de casa i sobretot de la meua memòria.

Sempre vaig mantenir un contacte directe amb la fotografia, però va ser justament quan aquesta estava entrant en l'era digital quan em va seduir definitivament, la qual cosa em va portar irremeiablement a la passió per crear altres mons, altres realitats aparentment inventades però reals d'una manera o una altra.

Són treballs bàsicament fruit de la imaginació, alguns dels quals meditats i estudiats amb deteniment i amb un llarg recorregut darrere. D'altres, no obstant això, són com petits centelleigs de lucidesa que de tant en tant m'ataquen i que després intento plasmar en forma d'imatges fixes, sense cap pretensió més que la de fer que la gent s'aturi uns instants davant de la imatge i l'observi amb una miqueta més d'atenció i, si volgués, fer-se algunes preguntes o imaginar la història que hi podria haver rere cada escenari fent una reinterpretació de la realitat.

En fi, induir l'espectador a confondre realitat i ficció.

Exposicions col·lectives i festivals

- 2014 Encontres d' Art Contemporani, Museu Universitat d'Alacant.
Galeria Valid Foto.
- 2015 IX Fira Internacional d'Art Contemporani d'Arévalo.
- 2012 WeArt Festival Internacional d'Art Contemporani i New Media
de Barcelona
XIX Mostra Internacional de Fotografia Torre Luzea, Zarautz.
- 2011 CosmoCaixa, Alcobendas, Madrid.
Sala de Exposiciones de San Fernando de Henares, Madrid.
Galeria Alonso Vidal, Barcelona.
Zoom Gallery, Brussel·les.
III Edició del Tardor Art, Barcelona.
- 2010 Gracia Arts Project, Barcelona.
Galeria A. Cortina, Barcelona.
- 2009 Galeria Untitled BCN, Barcelona.

Exposicions individuals

- 2015 *Realitats inventades*. Can Framis. Fundació Vila Casas.
Galeria Artifact, Nova York.
- 2014 Galeria El Quadern Robot, Barcelona.
- 2013 Programa Talent Emergent, galeria Victor Lope, Barcelona.
Galeria Mediadvanced, Gijón.
- 2012 Niu Espai Artístic, Barcelona.
- 2010 Galeria Pou d'Art, Sant Cugat.

Publicacions

- 2014 *In the Red*.
- 2013 *SuperFoto*.
AulaFoto.
- 2012 *Arte fotográfico*
Arte y diseño por ordenador.
- 2011 *DouxMAx*.
La fotografía actual.
- 2009 *Revista cultural Iguazú*.

Premis

- 2014 XVIII Encontres d'Art Contemporani, Institut Alicantí de Cultura.
1r premi de Fotografia Fundació Vila Casas.
- 2013 3r premi XI Edició Concurs de Fotografia Digital de l'INICO, Universitat
de Salamanca.
- 2012 1r premi de Composició Digital Creative.
- 2011 1r premi FEP European Professional Photographer of the Year.
Medalla d'or en la categoria de fotografia il·lustrativa FEP European
Professional Photographer of the year.
- 2010 Accèssit Caminos de Hierro.
2n premi d'Art Digital Jaume Graells.
- 2009 Finalista II Concurs d'Art Digital Artistes per la Pau.
- 2001 2n Premi II Concurs Internacional de Creació Digita.

Las realidades inventadas de Oriol Jolonch

*La poésie est ce qu'il y a de plus réel,
ce qui n'est complètement vrai qu'il dans un autre monde.*

Charles Baudelaire

Las fotografías de Oriol Jolonch nos plantean la pregunta: ¿qué es la realidad? ¿Dónde empieza y dónde acaba la imaginación? El trabajo de Oriol Jolonch se encuentra entre las aguas de ambos conceptos y los cuestiona. Si la realidad atañe a todo aquello que sucede de manera verdadera o cierta y se opone a lo que pertenece al terreno de la fantasía, la imaginación o la ilusión, nos encontramos frente a un eterno problema filosófico. De hecho, determinar qué es real y qué no, ha sido una de las principales cuestiones de la historia de la filosofía. Según como, podríamos afirmar que la realidad está formada por algo más que lo material. Intangibles como los sentimientos o las emociones también existen; del mismo modo que la fantasía, que constituye una parte importante de la vida y la obra de muchos artistas, como es el caso de Oriol Jolonch. Platón ya estableció una diferencia entre la realidad sensible e imperfecta, captada por los sentidos, y el mundo de las ideas, inmutables y eternas, captadas por la razón. Esto último era lo que él definía como realidad. Para Aristóteles, en cambio, la realidad se encontraba en

el mundo sensible, en las cosas que vemos, tocamos y sentimos. Sin los sentidos no habría acción, y es en la acción que las cosas se convierten en reales. Si no, nos moveríamos en un mundo abstracto, constituido solamente por cosas posibles. En el pensamiento actual, muy influenciado por los estructuralistas franceses (una de las corrientes que más ha influido en la filosofía contemporánea), el concepto de realidad vuelve a ser el centro de todas las disquisiciones. Quizás influido por las ideas de Freud y las corrientes surrealistas, Jacques Lacan describió el concepto de realidad en tres planos fundamentales: el real, el imaginario y el simbólico, que se encontrarían presentes de forma irresoluble en el mundo real. Lo exclusivamente objetivo y externo no existiría, sería un imposible, una pura abstracción intelectual. Posteriormente, Michel Foucault introduciría la idea del aspecto cambiante de la realidad y Deleuze otorgaría una importancia capital al sentido interno de las cosas para definir su idea de verdad.

De esta manera, el mundo de los sentidos vuelve a entrar en consideración en el pensamiento cultural occidental. De hecho, hasta los siglos XII-XVIII, la confrontación entre lo real y lo imaginario no existía. Tanto en las mitologías antiguas como en toda la época medieval, los fenómenos extraños y mágicos, amparados por la religión, también formaban parte de la realidad, aunque no fueran visibles. La influencia de las doctrinas de Descartes provocó la disociación entre real e imaginario, y el mundo, cada vez más controlado por la razón, fue perdiendo el misterio y toda la poesía. No fue hasta el siglo XIX, cuando el mundo de los sentidos y la imaginación volvió a adquirir protagonismo. *Alicia en el País de las Maravillas*, de Lewis Carroll, es un ejemplo paradigmático de cómo a través de las pautas de funcionamiento del mundo onírico, se pueden explicar y cuestionar los mecanismos del mundo real: en definitiva, éste responde a una lógica igualmente absurda. Esta línea de pensamiento continuaría a través del ideario de autores como Baudelaire, Mallarmé, Apollinaire, Tzarà, hasta llegar a André Breton, au-

tor del manifiesto surrealista. El movimiento surrealista se inició en el ámbito de la poesía, pero pronto abarcó todas las manifestaciones artísticas. Dejando de lado la razón y los condicionantes morales vigentes hasta entonces, se cedió todo el protagonismo al pensamiento libre, para explicar las realidades posibles. Desde el punto de vista iconográfico, nos hallamos frente a un movimiento riquísimo, lleno de perversiones intelectuales, de intentos de traducir el pensamiento en imágenes y de perseguir sueños con significados transcendentales. La finalidad del arte consiste en crear realidades alternativas y el medio para conseguirlo es la imaginación. La fotografía fue una de las disciplinas que mejor se adaptó al movimiento surrealista: los *rayogramas* de Man Ray, las *shadografías* de Christian Schad o los *fotogramas* de Moholy-Nagy son un ejemplo de ello. Utilizando las técnicas de la época, manipulaban las imágenes para crear una representación de la realidad que desvelara su inconsciente o su vertiente subversiva. En nuestro país, tenemos el ejemplo de Josep Ranau (Valencia, 1907-Berlín, 1982), que realizaba *collages* de fotografías a fin de crear un contexto nuevo. En este caso, Renau hacía un uso programático, ya que ponía su creatividad al servicio de la expresión de sus ideas políticas. En cualquier caso, podemos afirmar que el movimiento surrealista, a diferencia de otras corrientes artísticas, fue una tendencia que llegó para quedarse. En el terreno de la fotografía, constituyó el inicio de un género que hoy día presenta una considerable efervescencia. Actualmente, las técnicas digitales han allanado el camino a los creadores. Podríamos citar muchos artistas que cultivan la fotografía surrealista, pero consideramos que cabe destacar a los americanos Jerry Uelsmann, Robert y Shana Parkeharrison, Gregory Crewdson o Brooke Shaden; los alemanes Julia Fullerton-Baten o Robert Jahns; los suecos Erik Johansson o Tomy Inberg, el holandés Teun Hocks, el filipino Norv Austria, el francés Gilbert Garcin o el madrileño Chema Madoz. Si bien no todos utilizan técnicas digitales, como es el caso de Madoz, su obra sí puede incluirse dentro de este género, que es en el que sin lugar a dudas hay que situar la obra de Oriol Jolonch.

Las fotografías de Oriol Jolonch tienen el poder de provocar una sorpresa constante. Su imaginación le lleva a recrear mundos posibles que van mucho más allá de la realidad convencional. Su trabajo es el fruto de una exploración intelectual intensa y se constituye en una actitud y una propuesta estética. Son obras que nos presentan escenas de una cotidianeidad alternativa, con una considerable carga metafórica, y que nos hacen reflexionar sobre el mundo que nos rodea. Como si en la narración de un mero hecho documental, éste se elevara a la categoría de símbolo. Si realizamos un análisis iconográfico de las fotografías de Oriol Jolonch, encontramos una gran cantidad de elementos simbólicos que nos remiten tanto al arte surrealista como a la literatura mágica o fantástica. En este sentido cabe destacar algunos en especial, tanto por su protagonismo, como por su presencia recurrente. Estos elementos son: la idea de sueño, la presencia de insectos, muñecos y animales, las referencias a personajes de la literatura fantástica, el concepto de metamorfosis o transformación, el bosque, el tono siniestro y la construcción de metáforas. Encontramos la idea de sueño en la fotografía *In your room*, en la que la cabeza de una figura femenina, que yace al fondo de una habitación, se transforma en humo. Las paredes, formadas por páginas del manuscrito de Voynich, se ondulan creando una atmósfera de irrealidad. Otro elemento con posibilidades fantásticas en tanto que puede remitir a la existencia de otros mundos posibles, de otras formas de vida que por un lado fascinan y por otro repelen son los insectos. Encontramos insectos en *La vida secreta de las hormigas*, *La verdadera historia de Romeo y Julieta*, *La ofrenda* y *Otros mundos*. La exploración de esta metarrealidad que se recrea a partir de la vida y el comportamiento humano, induce al uso de una serie de elementos que expresen o acentúen aspectos y comportamientos ocultos o al menos misteriosos. Los muñecos y los animales, por la carga de connotaciones inquietantes que conllevan, son otros motivos que Oriol Jolonch utiliza en diversas fotografías. Los muñecos, como representación inanimada del ser humano y como ente a merced de otras voluntades, son los protagonistas de

Neptuno o la quimera de lo imposible, *Asalto a la Casa Blanca*, y *Children Men*. Por su parte, los animales, como género susceptible de intercambiar o suplantar el rol de las personas son el eje narrativo de *Monkey Island*, *Radio y Jirafas y monos*, entre otras. En las fotografías de Jolonch también hay referencias a los personajes clásicos de la literatura fantástica. En *Old Draculae*, la dentadura postiza del conde Drácula, dentro de una copa, nos revela un detalle imposible que lo humaniza: Drácula también envejece. El personaje de Drácula, a su vez, nos remite al concepto de metamorfosis, una idea plasmada explícitamente en la fotografía *Metamorfosis*, en la que unas almejas se transforman en mariposas. Otro elemento fantástico por excelencia es el bosque, considerado como un espacio simbólico, lleno de secretos y poderes mágicos. En *Lost*, un hombre con un traje antiguo de buzo camina, asido a una cuerda, por un paraje selvático. En las fotografías de Jolonch, a menudo percibimos un toque siniestro que produce una sensación de escalofrío, fruto de la disonancia cognitiva entre lo que nos resulta conocido y extraño, atractivo y a la vez repugnante. Son referencias a un plano oculto y perverso de la realidad, en la que se intuyen intenciones oscuras y malignas. Éste es el caso de obras como *La última exhalación*, *Deseo secreto* o *De lo efímero*, entre otras. Por todo lo expuesto, podemos afirmar que las fotografías de Oriol Jolonch pueden contemplarse como una metáfora compleja, que permite una o varias lecturas.

Oriol Jolonch es un fotógrafo con chistera, como su *alter ego* de la serie *Mr. Jones*, que contempla un paisaje cambiante, de espaldas al público. Su varita mágica es su imaginación, con la que mira y escucha la realidad y nos descubre sus posibles contenidos ocultos. Fotografía el mundo y las cosas (la mayoría de los elementos que aparecen en sus composiciones han sido fotografiados por él) y construye un *collage* que constituye una metáfora crítica y compleja de nuestro mundo. En *Tomorrow*, una fila de niños (sus sobrinos y unos amigos suyos) llaman a la puerta tapiada de una casa (del pueblo de sus padres); y en *Éxodo*, en la huida hacia un mundo

mejor, las personas se llevan los árboles. A veces estos *collages* fotográficos pueden parecer una especie de recuerdo, o la reliquia de un pasado remoto. Contemplándolos, experimentamos una especie de tristeza indefinida. Este sentimiento de languidez y de nostalgia viene acentuado por el uso de un tono indefinido, que no es blanco y negro, ni tampoco sepia y al que llega a través de un largo procedimiento que consiste en superponer capas de color, hasta llegar a lo que él mismo define como “tono vintage”. Al mismo tiempo, las fotografías de Oriol Jolonch también nos despiertan el sentido crítico y la ironía. En su proceso creativo, recoge las similitudes dispersas de las cosas y sus significados para demostrar que, detrás de la realidad, puede haber un sentido mutable, una oportunidad perdida, una intención desestimada. Su imaginación es subversiva porque investiga en el terreno de lo posible para cuestionar los principios establecidos y presentar otros alternativos. En este sentido, su creatividad es liberadora, y en estos momentos de profundo desencanto, hasta podríamos decir que nos reconforta. Las realidades alternativas de Oriol Jolonch ensanchan las fronteras de nuestro mundo, son una fábula que nos enseña que el verdadero poder está en la imaginación.

Anna Belsa Soler

FUNDACIÓ VILA CASAS: [más información](#)
FUNDACIÓ VILA CASAS: [comprar el catálogo](#)

The invented realities of Oriol Jolonch

*La poésie est ce qu'il y a de plus réel,
ce qui n'est complètement vrai qu'il dans un autre monde.*

Charles Baudelaire

Oriol Jolonch's photographs pose the question — what is reality? Where does imagination begin and where does it end? Oriol Jolonch's work sits astride both concepts and examines them. If reality pertains to all that which occurs in a true or certain way, and is opposed to that which belongs to the realm of fantasy, imagination or illusion, we find ourselves facing an eternal philosophical problem. In fact, determining what is real and what is not has been one of the central questions in the history of philosophy. Depending on how it is done, we can assert that reality is made up of more than simple material. Intangible things such as feelings and emotions also exist, as does fantasy, which is a significant part of the life and work of artists, as in the case of Oriol Jolonch. Plato established a difference between the palpable and imperfect reality captured by the senses, and the world of ideas, immutable and eternal, captured by reason. The latter is what he defined as reality. For Aristotle however, reality was to be found in the sensorial world, in the things we can see, touch and feel. Without the senses there would

be no action, and it is in action that things become real. Otherwise, we would move in an abstract world, made up only of possible things. In current thought, heavily influenced by French structuralism (one of the movements that has most influenced contemporary philosophy), the concept of reality is once again at the centre of discussion. Perhaps influenced by the ideas of Freud and the Surrealists, Jacques Lacan articulated his concept of reality as three fundamental planes: the real, the imaginary, and the symbolic, which are found indeterminately in the real world. The exclusively objective and external does not exist; it is an impossibility, a pure intellectual abstraction. Later, Michel Foucault introduced the idea of the changing aspect of reality, and Deleuze awarded capital importance to the internal sense of things to define his idea of truth.

This is how the world of the senses returned to the spotlight of western cultural thought. In fact, until the period between the 12th and 17th centuries the confrontation between the real and the imaginary did not exist. In ancient mythology as well as throughout medieval times, unusual and magic phenomena, privileged by religion, were also considered part of reality, despite not being visible. The influence and principles of Descartes initiated a disruption between the real and the imaginary, and the world, increasingly ruled by reason, gradually lost its mystery and poetry. It was not until the 19th century when the world of the senses and the imagination returned to a central position. Alice's Adventures in Wonderland by Lewis Carroll is a paradigmatic example of how, via dream "logic", the mechanisms of the real world can be explained and questioned: in short, it is ruled by an equally absurd logic. This line of thought continued through writers such as Baudelaire, Mallarme, Apollinaire, and Tzarà until reaching André Breton, who wrote the Surrealist manifesto. The Surrealist movement started in the field of poetry, but soon spread to all artistic areas. Jettisoning reason and the moral conditioning of the time, the central role was relinquished to free thought

in order to express all possible realities. From an iconographic point of view it was a prolific movement, full of intellectual distortions, attempts to translate thought into image, and to pursue dreams with transcendental meanings. The aim of art is to create alternative realities and the medium for doing so is the imagination. Photography was one of the disciplines that adapted best to the Surrealist movement: Man Ray's rayographs, Christian Schad's schadographs, and Moholy-Nagy's photograms are cases in point. Using the techniques of the day they manipulated images to create a representation of reality that disclosed its unconscious or subversive side. Here in Spain we have the example of Josep Renau (Valencia, 1907-Berlin, 1982), who produced collages of photographs with the intention of creating a new context. In this case Renau's aim was ideological since he put his creativity to the service of his political ideals. Nonetheless, it can be said that the Surrealist movement, unlike other artistic currents, was one that had arrived to stay. In the field of photography it started a genre that is very much alive today. Today digital techniques have smoothed the way for artists. We could mention a host of artists who produce Surrealist photography, but standing out amongst them are the Americans Jerry Uelsmann, Robert and Shana Parkeharrison, Gregory Crewdson, and Brooke Shaden; Julia Fullerton-Baten and Robert Jahns from Germany; Erik Johansson and Tomy Inberg from Sweden; Teun Hocks from the Netherlands; Norv Austria from the Philippines; Gilbert Garcin from France; and Chema Madoz from Madrid. While not all of them use digital techniques, as in the case of Madoz, their work can be included in the genre; which is where we can also undoubtedly site the work of Oriol Jolonch.

Oriol Jolonch's photographs have the power to constantly astonish. His imagination drives him to depict possible worlds that go far beyond reality. His work is fruit of intense intellectual exploration and becomes in itself an aesthetic attitude and approach. His pieces show us scenes from an alternative day-to-day.

Freighted with metaphor they make us reflect on the world around us. It is as if the relating of a mere routine fact is elevated to the category of a symbol. If we perform an iconographic analysis of Oriol Jolonch's photographs, we can find a large number of symbolic elements referencing Surrealist art as well as magic or fantasy literature. It is worth singling out a few in particular, as much for their prominence as for their recurrence. These elements are the idea of dreaming; the presence of insects, dolls and animals; references to characters from fantasy literature; the concept of metamorphosis and transformation; the forest; the use of a sinister atmosphere; and the construction of metaphors. We can see the idea of dreaming in the photograph *In Your Room*, where the head of a female nude, reclining at the end of a room, turns into smoke. The walls of the room, formed by pages from the Voynich manuscript, undulate, creating a sense of unreality. Another theme, providing opportunities for fantasy in so much that it can refer to the existence of other possible worlds and other forms of life that both fascinate and repel, is that of insects. There are insects in *La vida secreta de las hormigas* (The Secret Life of Ants), *La verdadera historia de Romeo y Julieta* (The True Story of Romeo and Juliet), and *La ofrenda y otros mundos* (The Offering and Other Worlds). The exploration of this meta-reality created from human life and behaviour leads to the use of a series of elements that express or accentuate hidden, or at least mysterious, aspects and behaviour. Dolls and animals, with their unsettling connotations, are further motifs Oriol Jolonch uses in various photographs. Dolls, as inanimate representations of human beings and of beings at the mercy of others' wills, appear in *Neptuno o la quimera de lo imposible* (Neptune or the Illusion of the Impossible), *Asalto a la Casa Blanca* (Assault on the White House), and *Children Men*. While animals, as beings able to switch roles with, or even supplant, humans, provide the narrative thread in *Monkey Island*, *Radio*, and *Jirafas y monos* (Giraffes and Monkeys), amongst others. In Jolonch's photographs there are also references to characters from the classics of fantasy literature. In *Old Draculae*, Count Dracula's dentures in a glass

are an impossible, but humanising twist; Dracula also ages. Dracula leads us to the concept of metamorphosis, clearly depicted in the photograph *Metamorfosis* (Metamorphosis) showing clams changing into butterflies. Another traditional ingredient of fantasy is the forest, as a symbolic space thick with secrets and sorcery. In *Lost*, a man in an old-fashioned diving suit walks, holding onto a rope, through a jungle. There is often an atmosphere of the sinister in Jolonch's photographs, sending a shiver down our spines, which results from the cognitive dissonance between what is familiar to us and what is alien, fascinating but also repugnant. It references a hidden and perverse side of reality in which obscure and malign intentions are intuited. It exists in works such as *La última exhalación* (The Last Breath), *Deseo secreto* (Secret Desire) and *De lo efímero* (Of the Ephemeral), amongst others. Consequently, it can be said that the photographs of Oriol Jolonch can be viewed as complex metaphors allowing one or several readings.

Oriol Jolonch is a photographer with a magician's top hat, like his alter ego in the series *Mr. Jones*, who watches over a changing landscape, with his back to the viewer. His magic wand is his imagination, and with it he watches and listens to reality, unveiling its potential and hidden content. He photographs the world and things in it (most of the elements appearing in his pictures have been photographed by him) and creates a collage that is a complex and critical metaphor for our world. In *Tomorrow*, a queue of children (his nieces and nephews with friends) wait at a blocked-up door of a house (in his parents' village), while in *Éxodo* (Exodus), people take trees with them on their flight to the Promised Land. At times, these photographic collages seem almost like a memento or reliquary from a long distant past. Viewing them, we experience a kind of undefined sadness. This sense of listlessness and nostalgia is further heightened by his use of an indeterminate tone, which is neither black and white nor sepia, arrived at after a long process of layering colours to achieve what he calls "vintage tone".

At the same time Oriol Jolonch's photographs also awaken in us irony and a critical sense. In his creative process he gathers together the scattered similarities of things and their meanings to demonstrate that behind reality there may be a mutable meaning, a lost opportunity, a disregarded intention. His imagination is subversive since it explores the terrain of the possible to question established principles and to present alternatives. In this sense his creativity is liberating and, during these times of profound disenchantment, we could even say comforting. Oriol Jolonch's alternative realities broaden the horizons of our world; they are a fable teaching us that true power is to be found in the imagination.

Anna Belsa Soler

ESPAI
VolART
BARCELONA

FUNDACIÓ VILA CASAS

ESPAI
VolART2
BARCELONA

CAN
FRAMIS
BARCELONA

Oficines

Carrer Ausiàs Marc, 20, pral.
08010 Barcelona
Tel. 93 481 79 80
fundacio@fundaciovilacasas.com
www.fundaciovilacasas.com

CAN
MARIO
PALAFRUGELL

Espai Volart / Volart 2
Carrer Ausiàs Marc, 22
08010 Barcelona
Tel. 93 481 79 85
espaivolart@fundaciovilacasas.com

PALAU
SOLTERRA
TORROELLA

Can Framis

Carrer Roc Boronat, 116-126
08018 Barcelona
Tel. 93 320 87 36
canframis@fundaciovilacasas.com

Can Mario

Plaça Can Mario, 7
17200 Palafrugell (Girona)
Tel. 972 306 246
canmario@fundaciovilacasas.com

Palau Solterra

Carrer de l'Església, 10
17257 Torroella de Montgrí (Girona)
Tel. 972 761 976
palausolterra@fundaciovilacasas.com